

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Portefeuille Jeugd

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Voortgangsbrief justitiële jeugdinrichtingen en
kleinschalige voorzieningen justitiële jeugd

Datum
14 september 2023

Ons kenmerk
4871518

1. Aanleiding

U heeft eerder aan de Tweede Kamer toegezegd om in september een voortgangsbrief te sturen over de justitiële jeugdinrichtingen (JJI's). Ook heeft u toegezegd om de Tweede Kamer te informeren over de voortgang van de kleinschalige voorzieningen justitiële jeugd (KVJJ's) en de bezettingscijfers van de KVJJ.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending van de bijgevoegde conceptkamerbrief aan de Tweede Kamer met bijbehorende bijlagen.

3. Kernpunten

Met deze kamerbrief informeert u de Kamer over:

- de beëindiging van het intensief toezicht op de JJI's;
- de stand van zaken rond RJJJ-locatie Horsterveen;
- de capaciteitsuitbreiding van de JJI's;
- het eindrapport van de monitor KVJJ's en uw beleidsreactie daarop.

4. Toelichting

Beëindiging van het intensief toezicht op de JJI's

Op 7 juli 2021 besloten de inspectie Justitie en Veiligheid, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Inspectie van het Onderwijs en Nederlandse Arbeidsinspectie (hierna: inspecties) het toezicht op de JJI's en bijbehorende scholen te intensiveren. Dit deden zij vanwege hun ernstige zorgen over het nijpende capaciteits- en personeelstekort in de JJI's en de gevolgen hiervan voor de kwaliteit van de taakuitvoering. De inspecties hebben besloten om het intensief toezicht te beëindigen. De inspecties geven hier twee redenen voor.

1. Met de interventies die u en uw ambtsvoorganger ingezet hebben, is de door de inspecties gevraagde kwaliteitsslag ingezet.
2. DJI zal monitoren hoe de maatregelen in de praktijk voor jongeren uitpakken en u informeert de Tweede Kamer periodiek over de uitkomsten van deze monitoring.

Hoewel het positief is dat de JJI's niet meer onder intensief toezicht staan, vragen de inspecties aandacht voor een aantal onderwerpen waar zij zich zorgen over maken:

- Capaciteitsbehoefte justitiële jeugd. De inspecties roepen u op om spoedig te voldoen aan de dringende behoefte aan beschikbare hoog beveiligde JJI-plekken en zorg te dragen voor een passende (wijze van) financiering.
- Alternatief dagprogramma. Sinds 2 februari 2023 geldt in de JJI's, waar nodig om 3 groepsleiders op een groep in te roosteren, een alternatief dagprogramma met minder groepsactiviteiten. Dat het alternatief dagprogramma als ultimatum remedium wordt ingezet, vooruitlopend op de aangekondigde wijzigingen van de Beginselenwet Justitiële Jeugdinstellingen (Bjj), kunnen de inspecties als noodgreep vanwege personeelstekorten volgen maar vinden het volgen van een dagprogramma dat voldoet aan de minimale wettelijke vereisten in het belang van de ontwikkeling en behandeling van de jongeren. De inspecties blijven het tijdelijke karakter van deze noodmaatregel daarom volgen.
- Arbeidsomstandigheden. De inspecties realiseren zich dat het vinden van kwalitatief goed personeel, vanwege de huidige krapte op de arbeidsmarkt, een uitdaging is. Het personeelsverloop en het bestaande risico op stijging van het ziekteverzuim vormen risico's voor voldoende kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting en, daarmee samenhangend, voor de werkdruk. De inspecties blijven daarom de arbeidsomstandigheden binnen de JJI's nauwlettend volgen.
- Sluiting RJJJ-locatie Horsterveen en overplaatsing jongeren naar JC Zeist. De inspecties maken zich ernstig zorgen over de sluiting van RJJJ Horsterveen en de gevolgen daarvan. De inspecties vinden dat het overplaatsen van jongeren naar Justitieel Centrum (JC) Zeist inbreuk maakt op de (rechts)positie van justitiële jongeren en strijdig is met de uitgangspunten van het jeugdstrafrecht.

Stand van zaken rond RJJJ-locatie Horsterveen

Door noodweer op 22 juni 2023 werd RJJJ-locatie Horsterveen onbruikbaar. De daar verblijvende jongvolwassenen en het personeel werden daarom sinds 23 juni 2023 tijdelijk gehuisvest in JC Zeist. Een passend alternatief waar conform de Bjj gewerkt kan worden, is op korte termijn niet beschikbaar binnen DJI. Omdat JC Zeist ongeschikt is om als JJI te fungeren, is besloten dat de tijdelijke locatie van Horsterveen in JC Zeist per 1 september 2023 gaat sluiten. Om tegemoet te komen aan de eerdere bezwaren rondom plaatsing in de penitentiaire inrichting (PI; motie Ceder) zal sprake zijn van samenplaatsing/concentratie van de doelgroep 18+/preventief gehechten op één afdeling in het huis van bewaring in JC Zeist. In het dagprogramma en de begeleiding wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de specifieke behoeften van deze doelgroep. Hoewel de oplossing juridisch mogelijk is, is het een onwenselijke situatie die tijdelijk zal zijn en waaraan randvoorwaarden zijn verbonden (namelijk: 18+, preventieve hechtenis, jongvolwassenen met een specialistische zorgbehoefte worden niet in een HvB geplaatst).

Capaciteitsuitbreiding van de JJI's

De JJI's kampen al langere tijd met een tekort aan capaciteit. Ook laten de PMJ-ramingen tot en met 2028 zien dat de capaciteitsbehoefte per jaar met 1% zal toenemen. U heeft daarom in juli 2023 ingestemd met de herbestemming van PI Klein Bankenbosch ten behoeve van de JJI's. Deze herbestemming leidt tot circa € 10 miljoen meerkosten. Dit wordt gefinancierd door omvorming van 100 GW-

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Portefeuille Jeugd

Datum
14 september 2023

Ons kenmerk
4871518

plekken naar 70 JJI-plekken en vrijval van gelden bij overige forensische zorg. Dit gaat ten koste van de maximale groei van TBS. PI Klein Bankenbosch is een geschikte locatie omdat het eerder een JJI was, te weten JJI Elker (voorheen Juvaid). Deze JJI is in 2019 door uw ambtsvoorganger gesloten omdat de PMJ-ramingen destijds een dalende capaciteitsbehoefte lieten zien. De financiële consequenties zijn meerjarig verwerkt in de ontwerpbegroting van JenV 2024. Klein Bankenbosch staat op het terrein van PI Norgerhaven. Als de herbesteding voltooid is, zullen jongeren (Klein Bankenbosch) en volwassenen (PI Norgerhaven) onder afzonderlijke regimes vallen en elk een apart dagprogramma volgen. Wel zullen de twee doelgroepen elkaar op het terrein, bijvoorbeeld van en naar het arbeidscomplex, soms tegen kunnen komen. Dit wordt zo veel mogelijk voorkomen door organisatorische maatregelen te treffen. Naar verwachting zal de nieuwe JJI-capaciteit in de loop van 2024 (2e kwartaal) gefaseerd geopend worden. Opening van groepen is onder meer afhankelijk van de beschikbaarheid van personeel. Daarnaast zal JJI Teylingereind, die momenteel wordt uitgebouwd, in 2024 gefaseerd extra capaciteit gaan leveren. Tot die tijd zal er een tekort aan JJI-capaciteit zijn, mede vanwege het wegvallen van RJJJ-locatie Horsterveen. Bij een tekort aan JJI-capaciteit worden jongvolwassen verdachten in het gevangeniswezen geplaatst.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Portefeuille Jeugd

Datum
14 september 2023

Ons kenmerk
4871518

Eindrapport monitor KVJJ's

Omdat de KVJJ's een relatief nieuwe voorziening zijn binnen het jeugdstrafrecht, heeft DJI een monitor laten uitvoeren naar de vijf KVJJ's.¹ Het *Eindrapport Monitor Kleinschalige Voorzieningen Justitiële Jeugd* biedt u de Kamer met de voortgangsbrief aan.

Het eindrapport van de monitor laat zien dat de KVJJ's een aanvulling zijn op het palet aan vrijheidsbeneming, waarmee meer maatwerk mogelijk is. Ketenpartners zoals het Openbaar Ministerie, de (jeugd)reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming onderstrepen dat.

Het eindrapport laat verder zien dat de KVJJ zich beter leent voor grootstedelijke locaties. De onderzoekers verwachten, ook in het meest positieve scenario, dat de bezetting van KVJJ Noord en KVJJ Zuid de komende jaren laag zal blijven. Echter, vanwege de volgende redenen wordt u geadviseerd voorlopig de volledige KVJJ-capaciteit te behouden:

- De KVJJ's zijn nog volop in ontwikkeling en hebben daar nog een jaar voor. Het rapport laat daarbij al zien dat deze modaliteit een aanvulling vormt aan het palet van vrijheidsbeneming.
- De vijf KVJJ's hebben grotendeels een landelijke dekking. U vindt het belangrijk dat dit behouden blijft.

¹ De KVJJ is een relatief nieuwe vorm van vrijheidsbeneming voor jongeren. Het is een laagbeveiligde voorziening, waar voorlopig gehechte jongeren, jongeren met een jeugddetentie en jongeren met een PIJ-maatregel (in de eindfase) geplaatst kunnen worden. Het belangrijkste kenmerk van de KVJJ is dat jongeren dicht bij hun leefomgeving blijven. Zo kunnen positieve elementen in het leven van de jongere doorgaan dan wel opgestart worden, zoals school, werk, vrije tijd, zorg en ondersteuning. Elke KVJJ biedt plek aan maximaal acht jongeren. Er zijn vijf KVJJ's: in Amsterdam, Rijnmond (Krimpen aan den IJssel), Haaglanden, Noord (stad Groningen) en Zuid (Venlo). De eerste KV (Amsterdam) is in 2016 geopend, Zuid en Noord in respectievelijk 2020 en 2021 en de KVJJ's in Rijnmond en Den Haag in 2022.

- KVJJ Noord had in de periode maart 2023 tot en met juli 2023 een hogere gemiddelde bezetting dan wat men zou verwachten op basis van het eindrapport. U wilt afwachten hoe de bezetting zich verder ontwikkelt.
- De instroom van KVJJ Zuid zou verhoogd kunnen worden door de huidige locatie (Venlo) te heroverwegen. U heeft aan DJI gevraagd om dit nader te onderzoeken en informeert de Kamer hier in maart 2024 nader over.
- Het eindrapport geeft nu geen aanleiding om KVJJ Noord en/of KVJJ Zuid helemaal te sluiten. Het verlagen van de capaciteit van acht naar zes plekken voor die KVJJ's resulteert bij DJI in een zeer geringe besparing en past u daarom niet toe.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Portefeuille Jeugd

Datum
14 september 2023

Ons kenmerk
4871518

Het komende jaar zullen de KVJJ's verder doorontwikkeld worden. Daarbij is een belangrijke vervolgstap inzichtelijk te maken hoe *effectief* het verblijf in een KVJJ is, in termen van het bevorderen van beschermende factoren. Het meten van effectiviteit in de zin van recidivereductie is (nog) niet mogelijk. Jongeren die hebben verbleven in een KVJJ worden wel betrokken in de recidivecijfers, maar het WODC in de recidivemonitor geen onderscheid tussen recidive van jongeren uit een JJI en die uitstromen uit een KVJJ. De reden hiervoor is dat de aantallen in een KVJJ te klein zijn waardoor het statistisch niet relevant is om er een uitspraak over te doen. U zal aan het WODC vragen om de effectiviteit van het verblijf in de KVJJ's nader te onderzoeken. Ook blijft u de bezetting in de KVJJ's nauwlettend volgen en een verantwoorde bezettingsnorm/omvang formuleren, waarbij ook rekening wordt gehouden met (DJI-brede) bedrijfsvoeringsaspecten. De ontwikkeling van vrijheidsbeneming op maat inclusief de KVJJ's, loopt tot en met 2024. Na afloop daarvan is een geschikt moment voor een, zo nodig, nadere afweging en informeert u de Kamer hierover.

4.1 Politieke context

- Er is politiek draagvlak om de huidige capaciteit van de KVJJ's beter te benutten en te bezien of de capaciteit dan wel het aantal van deze voorzieningen kan worden uitgebreid (aangenomen motie Ellemeet en Mutluer). U heeft schriftelijk op deze motie gereageerd, en aangegeven dat u zich inspant om de bezetting van de KVJJ's verhogen, en dat het vanwege de (destijds) lage bezetting niet opportuun was om de capaciteit uit te breiden. U heeft toen aangegeven de Kamer opnieuw te informeren wanneer het eindrapport van de monitor beschikbaar was.
- U heeft tijdens het commissiedebat over justitiële jeugd van 31 mei 2023 toegezegd om de Kamer schriftelijk te informeren over de bezettingscijfers van de KVJJ's. Dit zal worden opgenomen in de voortgangsbrief van september.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Persoonsgegevens van betrokken ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.